

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

8986

891.99

t-58

2003

40120

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՆ

ւյ

ՍՕՆԱՅԻ ՆՂԱՆԻՐԷՔԸ

ԿԱՄ

1001
618
819

ՄՕՅԻՔՈՒՆԻ ՎՐԷՓԸ

Վ. օգրվի մէկ գործադուլեանք

ԹԻՔԼԻԱ

Տղ. Կ. Թաւարթբիլաձէի, Կապ. Ա. Մահառի Յակոբեան
Սերգէեակայա փող. № 1.

1904

5005

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՍԱՅԵԱՆ

891.99 2

Ե-58

ՄՕՆԱՅԻ ԿԱՄ ԼՇԱՆԴՐԷՔԸ

ՄՕՑԻՔՈՒԼԻ ՎՐԷԺԸ

ՎՕԳՐՎԻԼ մէկ գործողութեամբ

Տպ. Կ. Թաւարթբիլաձէի, Կապ. Ա. Մահաթի-Յակոբեան
Սերգէսեայա փող. № 1.
1904

2237

Նոշեր

ԳԱՍՊԱՐ ՏԷՐ-ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆՑԻՆ

Ի նսան ընկերական ջերմ
սիրոյ և անկեղծ յարգանաց:

ՀԵՂԻՆԱԿԻՑ

Дозволено цензурою 18 Мая 1904 г. Тифлисъ.

ԳՈՐԾՈՂ ԱՆՁԻՆՔ

Օ՛վ.Փ.—40 տարեկան, լայն շավար, արխալուզ, գօտի.
սապօգններ:

Փ.Ք.Ք.Ք.—սրա կինը—գլուխ կապած:

ՍՕՆԱ.—սրանց աղջիկը—գլուխը եւրոպական ձևով:

ՕՍԱՆ.—խնամախօս-պառաւ, սև շորեր. գլուխը փաթա-
թած կամ կապած:

Գ.Ի.Գ.ՕԼ.Ի.—Օսէփի ծառան. ցանցառ մօրուքով:

Փ.Ք.ՏՏՄԱ.Լ.ՃԵԱՆ.—պիղժակ, գլխին ֆէս, քիթը երկար և
մեծ. մօրուք. միջին տարիքով:

ՉՂՈՒՆԱՉԻՆՔ.—Սենեակը.—Տախտ, սեղան, աթոռն ր,
և այլն—ասիական ճաշակով:

Настоящая пьеса под заглавіемъ „Местъ свахи“
разрѣшена г. Главноначальствующимъ для предств-
ленія на сценахъ края.

Ноября 8 дня 1903 г. гор. Тифлисъ.

ՏԵՍԻՒ, I

(Վարագոյրը քացում է. Սօնան կանգնած է
հայելու ստաջ, ուղղում է մազերը և երգում «Ա՛խ
իմ սիրեկան» երգը):

ՍՕՆԱ.—Ա՛խ, էս սէր մնաց դէդէս, ինչի՞ ուշացաւ.
դար մի մանէթ մայինց տուել էր, որ դնամ թագա վէէր
առնեմ. շաբաթ օրը Սուրբ Կարապետօրա է. ուրիշ աղջ-
կերք իրանց ուզած բաներն առել են, ջէր ես կի վուն-
չինջ չիմ առի (պատուզա): Քան, էն անիծած Օսանը վուր-
դանց լիս նընգաւ. մեր պատուաւոր քաղքցոց թողել է ու
մի ինչ որ կուօ է գլթել, հան, հան, հան. եարար գիտենամ
սով է, ինչ սիփաթ ունէ: Օսանն ասում է, որ միթամ
չատ սիրուն, խելօք ու հարուստ տղայ է: Համա դէդէս
ուրիթօ լաւ տղայ է ճարել. սով կուլի էն սիրուն Ներեօծի
հատը. ջէհէլ, սիրուն, չինովինկ, ապելատները ուսին պլ-
պլում ին: Օ՛հ, դուշկա է, դուշկա. շաբաթ օրը օրումը
կուլի: (Երգում է):

ՏԵՍԻՒ, II.

Փ.Ք.Ք.Ք. (Շտապով ներս վազելով). Սօնա, Սօնա,
էստի իս, ջալո, ջալո, հօրէն Սերեօծէն անց է կենում
երգէն մունդուիկը հագած:

ՍՕՆԱ.— (Ուրախ) Գրուեստ, ո՞ւր է, ո՞ւր է, մի տեսնեմ: (Երկրանն էլ վագրում են պատուհանի մօտ եւ դուրս նայում): Հա, դէզի ջան, ինչ սազ է դալի երզէն մուռզիրը, ինչ պլպլում ին ապէլատները: Ինձ անպատճառ սրան կուտաս, չէ, դէզի ջան (համբուրում է ձեռքը):

Փէֆէլ.— Հա՛, վուրթի, հա՛, արխէին կաց:

ՍՕՆԱ.— Իէդի ջան, եփ կու դրկիս մօցիքուլին:

Փէֆէլ.— Քո՛ւս, ջէր մէ մուլափ տըւ. էտէնց մէրաշ խօմ չի ըլի: Չիս տենում, որ էն քօփակ Օսանը բանը խարաբ է անում, մամիդ խելքիցը հանում է:

ՍՕՆԱ.— Իէզի ջան, դուս արա Օսանին, մամիս էլ խելք հասկացրու: Թէ չէ յիս կու չիմ առնի, այ, հիմիկուանից ասում իմ, թէ ինձ Սերեօթին կուտաք, կուտանիմ, թէ չէ ես կուխեղդուիմ:

Փէֆէլ.— Ա՛յ քոռանամ ես, էտ ինչ իս ասում, դժուրի ես, ինչէ. խեղդուել կի չէ...

ՍՕՆԱ.— Բաս հաստատ Սերեօթին կուտանս ինձ:

Փէֆէլ.— Հա՛, վուրթի. օշով չի կարա դաշլա անի էտ բանը. Օսանը կի չէ, որ հազար մօցիկուլ դան, ինձ խելքէս չեն կարա հանի. դու արխէին կաց, Սերեօթէն է քու փեսացուն:

ՍՕՆԱ.— Մագրամ, դէզի ջան, ես որ ոսեվար չիմ գիդի, ախր չինովնիկի կնիկը պիտի գիդենայ ոսեվար, թէ չէ ամօթ է:

Փէֆէլ.— Ի՛հ, ինչ ես դարդ անում, ոսեվարը էնքան դժար չէ. օրէս դէնը յիս ու դուն էստի ոսեվար կուխօսինք ու կուսովրինք:

ՍՕՆԱ.— Հա՛, դէզի ջան, լաւ իս ասում, խօսանք, ու սովրինք. թէ չէ համ ուտում չունիմ, համ էլ ոսեվար

չը գիտենամ, չի ըլի: Չինովնիկի կնիկը մայինց ոսեվար պիտի գիտենայ:

Փէֆէլ.— Յիս էլ պիտիմ գիտենայ ոսեվար, չուքի չինովնիկի գորանջ պիտիմ ըլի. փեսիս նընդերնիլը, բարեկամները դիփուենանքն կու գիտենան ոսեվար, մենք էլ նրանց մօտ սեերես չենք մնայ:

ՍՕՆԱ.— Մամաշա ջան, դայ մնէ ադին մանէթ վէէր կուպիտ Թամաշօլի քարվանսարա:

Փէֆէլ.— Ա՛խ, տի ժուլիկ դէվօչկա:

ՍՕՆԱ.— Դայ, դայ, մամաշա ջան. Սուրը Կարապետօրա պրիդետ, դա մօջ նշանդրէք բուգիտ. պօսլի մամիդասթան դօտի պայդօմ. ես թաղա վէէր բուզիմ դերժատ:

Փէֆէլ.— Սիչաս նէտու ադին մանէթ, Աստօձ դիդենայ, նէտու, ատէց պրիդօտ, ես դէնդի գուզիմ:

ՍՕՆԱ.— Դա, դա, մայրիկ ջան, մաշ չիթիրի մանէթ վագմի, իչչօ ադին գօնթիկ կուպիմ:

Փէֆէլ.— Տենում իս, վուրթի, էնքան էլ դժար չէ. ջէր մէ հինգ նուսուտումը որ էտէնց ինք խօսում, բաս որ ամեն օր խօսինք. խօմ ափիցրի ու դեներալի պէս կուխօսինք:

ՏԵՍԻՒՆ III.

(Շոյնք եւ Գիզօլի)

ԳԻԳՕԼԻ.— (Յանկարծ ներս է վագում, փարթուկը կասլած, մի ձեռքին սրբիչ, միւս ձեռքին թեփչի) Ախչիկ պարոն, աղջիկ պարոն, հայեաթումը մայմուն են խաղցնում:

Փէֆէլ.— (վախենալով) Քու աչքը տրաքի հա՛, տօ բեդալ, մէյմուն չիս բաս ինչ իս. մէ հալին թամաշա արէք, կասենաս թոկից փախած մաշխալա ըլի:

ՍՕՆԱ.—Տեսնում էք էս օյինբազին:

ԳԻԳՕԼԻ.—Ո՞վ է թոկից փախած մաշխալէն ու օյինբազը. դէ, դէ, ինչ էք փիս փիս բաներ ասում, ասկարբիթ անում ինձ. յիս էլ իմուզեօրա պատիւ ունիմ:

Փէֆէլ.—Կրիմ քու գլուխն էլ, քու սրտիւն էլ. դուրս կորի, դուրս կորի:

ՍՕՆԱ.—Էլի էծերդ մօդ ին ըլի, Գիգօլի:

ԳԻԳՕԼԻ.—Բաս որ էդպէսէ, չեմ գէայ (նստում է):

Փէֆէլ.—(Դուրս է վազում, մի փայտ բերում ու ընկնում Գիգօլու յետեից): Դուն գփվիլ ես, էլ քեզ պահել չի ըլի:

ԳԻԳՕԼԻ.—(Մուսափում է հարուածից, այս ու այն կողմ վազվզում եւ յետոյ թեփշին զցում կոտրում ու դուրս փախչում): Վայ մէ դէդի ջան, վայ մէ դէդի ջան:

ՏԵՍԻԼ ԻՎ.

(Փէֆէլ եւ Սօնա)

Փէֆէլ.—Խօ տեսաք, խօ տեսաք սրա օյինբազու-թիւնը. էս նօքրի խարջ բան է, որ սա է անում: Ա՛խ Օսէփ, ինչ ասիմ, որ էսթալուր լսասածին պահում իս: Բանի ջէր ասել իմ—գուս արա սրան. նա կի իրա էչն է քչում: Ի՞նչ է, էս անիծածը խաբարբզանութիւն է անում.—ո՞վ է գալի, ո՞վ է գնում, Սերեօփի հետ խօս չինք խօսում:

ՍՕՆԱ.—Հաջաթ չէ, դէդի ջան, սիրադ մի՛ շուռ բերի:

Փէֆէլ.—Շուռ գայ դրա սիրադ հն, գէթաղվա, էս ինչ է. Ասածու պատիժն է: (Սօնային), Ձէն սու

էն գետինը մտածին, դայ մօդ անէ թեփշու կոտորնը:

ՍՕՆԱ.—(Կանչում է) Գիգօլի, Գիգօլի:

ԳԻԳՕԼԻ.—(Դուան միջից) Համմէ, ախչիկ պարոն:

ՏԵՍԻԼ V.

(Մոյնը եւ Գիգօլի)

ԳԻԳՕԼԻ.—Ձոխին խօս շուռիս բունած, ախչիկ-պարոն. իմ արևը դիտենայ, մէքաջ պլստեց ձեռքիցս ու վէր նընգաւ: Մէ շահի դուրս էկէք ջամագրիցս:

Փէֆէլ.—Էլի մասխարութիւն իս անում, սօ:

ՍՕՆԱ.—Տօ, գետինը մտած, ջալդ արա, թէ չէ մամիս կու ասիմ էս բաները:

ԳԻԳՕԼԻ.—(Մտնում է եւ սկսում ժաքրել).—Էս սնաթիս կուսրբիմ: Համա, բարիչնա ջան, խաղէիսիս վոնչինչ շասես:

ՍՕՆԱ.—Տօ, անպիտան, քանի ջէր իմ ասի, թէ ինձ «ջան» մի ասի, դուն ո՞վ իս, որ. (ուզում է փայտը վերցնել):

Փէֆէլ.—Արի, արի, վուրթի. դրա հետ որ նընդենք, ջալդ կուպաուլինք: Համ էլ որ միամիտ է ասում, փիս մաքով խօս չէ ասում: Պայդօմ, պայդօմ, միլի դէվօչկա, նիմնօչկի բախչումը բօլթա տալ գդէլիմ: (Գիգօլուն). Դէ, դուն էլ աւելի, պրծի. իժոււմ ամօլրի ջուրն ամա, հազրի [զնում են]:

ՏԵՍԻԼ VI.

(Գիգօլի մենակ)

ԳԻԳՕԼԻ.—(Ժիծաղելով) Հն. հն, հն. ինչ թամա-

չա է. ես ու իմ հոգին, մէ արասի ատէ, իժուս խօ էս մէ ջէրը չէ էսէնց. ամեն Ասծու օր էսէնց է. ես պրծնում եմ իմ օյինը, իժուս խաղէինն է օյին սարքում ախշիկ պարոնի ու բարիչնի հետ. նրանցը ուփրօ մաղալօ է: Նս դուան ծակիցը թամաշա եմ անում, ծիծաղում ու թիլանում: Թամամ գաղէթ գցելու օյին է սրանց բանը. ափսոս որ գաղէթչիկ չեմ. թէ չէ անպատճառ գաղէթում կը գրէի ու մի էրկու շահի կը գաղէի: (պաուզա): Էս բարիչնէն խօ տեսաք, նշնվելու է. իսկո՞ք առաջ իրանց հարևնի " դի վրայ աչք ունէք. գէղէն իմացաւ ու խիստ հակառակեց: «Յիս իմ ուղած տղին պիտիմ տայ քեզ» բղաւում էր ախշիկ պարոնս: «Չիմ ուզի, չիմ ուզի» լաց էր ըլում բարիչնէն: «Գուզիս. դուզլս. քեզ սօլ է հարցնողը» ասում էր ախշիկ պարոնը ու բարիչնի գլխին բամփում, կասենաս տօյմա է ծեծում: Էնքան արեց էս գալում ախշիկ պարոնս, որ բարիչնին շուռ տուեց: (Ուրախ) Տօ, մէկ էլ տեսնեմ, էս բարիչնէն ինձ վրայ չը սիրահարուեց: Գիփ (Գիփօլի ջան, Գիփօլի ջան) էր կանչում: Էլ ինչ ասել գուղէ, որ աշխրքի ամենաբախտաւոր մարդը ինձ էի կարծում. մէբաշ նօքրութենից աղա պտի դառնայի: Մի օր էլ առայ տոտերկու կապէկանոց քնթի աղլուխ ու տարայ բարիչնին պաղարկա, որ միթօմ նրա սրտի խոխուրդը իմանամ ու իմ սէրը յայտնեմ նրան: Էրէսս թրաչեցի, մագերս խուղեցի, մէքիչ պուզբա քսեցի էրէսիս ու էկայ բարիչնի մօա: Տօ մէկ էլ որ աղլուխս չը վէկալաւ ու ոտի տակը կխճո՞ ավեց. չչկլված մնացի: «Գժուիլ ես, գժանոց կու դրկինք, Միբիբ կու քչիլ տանք» ասեց: Իժուս չօքէչօք գնացի ու մեղայ էկայ, ասեցի, որ դէինօրէն միտս էր էկը ու հանաք արի: Նա էլ անջախ բաշխեց: Գրուստ են ասել մեր պապերը, թէ «Բօշաղան

փաշայ օյմադ»: Հիմի էլ ախշիկ պարոնս մի չինովնիկ է ճանկել, ուզում է բարիչնին նրան տայ. էն օրը սազ ու բազ անելիս վրայ հասայ, մատս կծեցի: Համա եփոր խաղէինին ասեմ, դուք տեսէք թամաշէն: (Դրսից լաում է ոտնաճախ). Վայ մէ, ախշիկ պարոնը գալիս է. ջէր ես կի չեմ պրծել: (Շտապով հաւարում է ախպը եւ դուրս վազում: դուանը ընդհարվում է մըտնող Օսանի հետ ու փախչում):

ՏԵՍԻԼ VII

ՕՍԱՆ.—Վայ գետինը մտնես հօ, մուրազդ փորումդ չորանայ, ոչ մինձանաս. տեսա՞ք էս խաթէն: Լաւ է, որ դէյրէս չը պատուելից: Էս լաւ է, տանեցիք էստի չին. ախ՛մէ ջալդ դայ Օսէփը:

ՏԵՍԻԼ VIII

(Օսան եւ Դիգօլի)

ԳԻԳՕԼԻ.—(դանդաղ մտնելով). Գէյդա, սւմ ես ուզում:

ՕՍԱՆ.—Տօ հարամգաղա չիս կանս մարդավարի ժամ գօյ. էշ կերիլիս, էշ մենձացի:

ԳԻԳՕԼԻ.—Մեղայ քեզ Աստօձ. հիմի էլ էս քօփակը բերնի կապը կարեց:

ՕՍԱՆ.—Ո՛ւմն իս ասում քօփակ, տօ գեղացի. հլա մի հալիդ մտիկ, կասենաս ճլբըք նընգած խոզ ըլիս:

ԳԻԳՕԼԻ.—Քեզ խօմ չիմ առնում, որ չես հաւնում: Գնա, գնա, դուս գնա, բան չը գողանաս:

ՕՍԱՆ.—Էյ, մասխարա, գողը գուն իս. ումն իս գուն անում: Գիղբս ով իմ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Պօլկօլնիկի կնիկ կուլիս, բաս չէ՛:

ՕՍԱՆ.—Տեսէք, տեսէք էս անիծածին. ետքաբ էս թալուրին ո՞նց ին պահում, գէթադլն:

ԳԻԳՕԼԻ.—է՛հ, ես քու գլուխը չունիմ, գնամ արչիկ պարոնին կանչեմ:

ՕՍԱՆ.—Ախչիկ պարոնին մի կանչի: Յիս նրա մօտ չիմ էկի. հօրէս Օսէփը գուքայ. նա ինձ դրկից:

ԳԻԳՕԼԻ.—Լաւ, չեմ կանչի. համա դէյդա ջան, չի բլի, որ ձեր սէկրէտը ինձ ասես:

ՕՍԱՆ.—Կորի գլխեմէս ուղ բլի, թէ չէ: Պատուած վէքսիլ դարձնր, փիէ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Լաւ, մի չարանա, ես դուս կէհամ. դուն գիգես, մուլափ տու խաղէինին (գնում է դէպի դուռը եւ ծածուկ մտնում տախտի տակ): Էստեղ մի մենձ սէկրէտ կայ, բաս ինչկի չիմանամ, չի բլի. ինձ դիժ Գիգօլի կասեն:

ՕՍԱՆ.—(Աստու է ծալապատիկ, գլխի շալը վայր առնում՝ փոշտում է երգու անգամ): Խէր, տէր Աստօձ: Ես իմն անում իմ: Մի օյին խաղամ էս հաստափոր Օսէփի գլխին, որ իրա միկիտնի դուքնի ճամփէն մուռանայ: Հն, ջէր դուք չէք գիդի, թէ բանը ինչումն է: Այ, ձեզ կու պատմիմ, համա օչոյի շասէք, թէ չէ ձիր գլխին էլ կուխաղամ էս օյինը: Քն, սրանից չորս ամիս առաջ մէ չաղ մուշտարի նընգաւ ճանկս: Եարսուն հինգ տարեկան մի արչիկ պտի սաղացրել էի մի հարուստ կուպէցի վրայ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Տեսէք, տեսէք, էս քաւթառին:

ՕՍԱՆ.—Էդ բանի համար բարըչել էի 15 թուման: Էրկու թումանը գլխանց վի կալայ ու պլանները էնէնց պցեցի, որ էնէ նչնում պրծնում էի ու 13 թումանը ջէրս

դնում: Քա, մէկ էլ, Օսէփը մուռտառ մկան պէս մէջ չը նընգաւ: Սա ճանչնում էր արչկան: Մի տեղ սա էնէնց էր խօսել, որ տղի անգաջն էր հասել իմ սուտը: Ել ինչ ասիլ գուգէ, որ բանը մօշա էլաւ, իմ 13 թումանը կորաւ: Էն օրն էվէտ ուխտ արի Մարիամ Աստօձանն, որ մի մենձ օյին խաղամ սրա գլխին, էնէնց օյին, որ էրագումն էլ տեսած չըլի: Ջէր հլա չի էլ ամանչում, ինձ աղաչում է, որ մէ լաւ տղայ դթնեմ իր Սօնի համա. լիս էլ գթիլ իմ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Ետքաբ ինչ օյին է խաղարու իմ միամիտ խաղէինի գլխին:

ՕՍԱՆ.—(Ճան է զալիս).—Քա, վուրդանց որդի մէ կու ուստ էկաւ. նրան համոզեցի, որ մեր քաղքումը նչնուի, պասկուլի. ասի, որ լիս լաւ արչիկ կու գթնիմ: Վուր տեսնէք նրա սիփաթը, սրտներդ կու խառնի: Մէ քինթ ունէ, մէ քինթ, ոնց որ կպուէ կարաս:

ԳԻԳՕԼԻ.—Վայ, մէ, իմ սիրտն էլ խառնում է:

ՕՍԱՆ.—Իուենչը, ոնց որ մոփսիկի դուենչ, աչքերը՝ փթած ձէթխիսիլի. բխիւրը ոնց որ վակսի չօտկ, էլ, էլ ինչ ասիմ: Բաս լիզուն, ոնց հայեվար է խօսում. ոնց քրդէվար, ոնց թուրքեվար, մի մթօնի լեզու: Ինքն էլ ինգլիզի կօնսուլի պօլէրն է: Քա էլ ուր իմ հեռու գրնում. հօրէս վուենց որ սրանց նօքարը. ջէր հլա սա նրանից լաւ է:

ԳԻԳՕԼԻ.—Օհօ, ես լաւն եմ, բաս ինձ Սօնից լաւ արչիկ կուտան:

ՕՍԱՆ.—Էն կուօյին ասել եմ, որ մի սիրուն, փոզով ու մուքով արչիկ կայ քեզ համա կուսարքիմ: Օսէփին էլ ասի, թէ մի սիրուն տղայ իմ գթի, կօստօյի-պօլէսից, հարուստ է. նոր է էկի. կօնսուլի մինձ սէկլէտարն է:

ԳԻԳՕԼԻ.—Վոյ, դժոխքը զնաս, պառաւ. դժոխք
 ՕՍԱՆ.—Հարաթ էս Օսէփի իշտահը բաց էլայ. յիս:
 էլ վուտս դայիմ խփեցի. յիրքը թուսնի վրայ կանգնեցիմ
 էսօր ոնց որ ըլի բանը պրծնելու եմ: Մէ դայ Օսէփը:
 էս ուր մնաց, ուչացաւ, տեսնիմ, էրեւում է (զնում է):

ՏԵՍԻԼ IX

ԳԻԳՕԼԻ.—(Դուր: է գալիս տախտակ տակից):
 Խօ իմացաք, այ. խալխը: Հիմի հախը չի, դիփ խարար
 տամ-խաղէինին ու աղչիկ պարոնին: Համա գիտեմ, որ
 ինձ չեն աւտայ: Է՛հ, ջհանգամը, ինչ գուզէ ըլի: Փող
 դադելու աշխարք է. հարաթ ես էլ մի էրկու շահի կը
 գճնամ: (դուրս է զնում):

ՏԵՍԻԼ X

ՕՍԱՆ.—(Ներս է մտնում) Ձէ, չի էրեւում: (Պառու-
 զա) Հիմի Փէփէլը ինչէր է փկքը անում, որ իրա Սօնին
 չինովնիկի կուտայ. բաս չէ: Ինձ մօցիկուլ Օսան կօսին.
 ինձ համար ախչիկ ու տղայ պսակելը ու քանդելը վունց որ
 մէ գթալ բողբաշ խաչտել: Էսքան տարումը էնէնց իմ
 դուս կանգնի էս փէչակումը, որ Սաթայէյն ինձմէն մինձ
 օյինբազուկիւններ չի գիտենայ: Քուռը, չղախը, գիժը—
 սաղ ախչիկայ տեղ իմ անց կացրի. օխտը կնիկ առած պա-
 ռաւ մարդին ջէ՛էլ, խօրստոյ տղի տեղ իմ սաղցրի:
 (Չախնը) Օհօ, գալիս են:

ՏԵՍԻԼ XI

(Փէփէլ ու Սօնան մտնում են թեանցուկ)

ՍՕՆԱ.—Ես չինովնիկի ժէնա բուզիմ, դո՛ւ, մամաչա
 ջան:

Փէփէլ.—Գա, դա, միլի դէվօչկա, մօյ աչքի լիս:
 ՕՍԱՆ.—(առանձին) Նիմնօժկի պրաս ըէժի նա
 սոլօյ իշտահ:

Փէփէլ.—(Նկատելով Օսանին)Յ՛հ, Օսան, էստի իս:
 ՕՍԱՆ.—Բարով Փէփէլ ջան. վո՛ւնց իք, վո՛ւնց, մէ
 արի սիրուն ախչիկ, (Սօնին) արի պաշ անիմ ճակատօք,
 քեզ համա բախտաւորութիւն իմ բերի:

Փէփէլ.—Ձէ, Օսան, չինք ուզի էտ բախտաւորու-
 թիւը: Ինչի՞ ես իմ մուրազը դաչաւ անում. խօմ գիդիս,
 որ յիս իմ ախչիկը կուօի ճանգը չիմ գցի. էն էլ ով գիտէ,
 ինչ հանգի կուօ:

ՕՍԱՆ.—Վո՛ւնց, ինչ ես ասում. քա՛, շըլի ինձ-
 մէն բէդամաղ իս: Ջէր մէ իմացի, թէ ինչ հանգի տղայ
 է, իժուս խօսա:

Փէփէլ.—Խօմ կուօ է. պրծաւ զնաց:
 ՕՍԱՆ.—Կուօ է, մազրամ կնեսօգ է:
 Փէփէլ.—Կուօ կնեսօգը սրն է, քա՛, ինչ հանգի ես
 խօսում. մասխարէն քու գլուխը գցի:

ՍՕՆԱ.—Ձիմ ուզի, յիս կուօ չիմ ուզի:
 ՕՍԱՆ.—Քեզ սով է հարցնում թէ գուզիս, ան չիս ուզի:

Փէփէլ.—Ի՛նչ հանգի իս խօսում, Օսան. բաս քեզ
 կուհարցնիւք: Գնա, թէ Աստօձ կու սիլիս, զնա էստղանց:
 ՕՍԱՆ.—Է՛, գժուիլ իս, խօմ չիս ուզում: Յիս քու
 գլուխը չունիմ, քիզ հետ ճէսար չունիմ. յիս գիդիմ ու Օսէփը:

ՍՕՆԱ.—Գնա, զնա. իմ մամին խելքից մի հանի: փլփլէլ.—Օսէփն սլկ է, նրա ինչ բանն է. յիս նրա վրայ ուժիրօ մինձ իմ:

ՏԵՍԻԼ XI

(Օսէփ ներս մտնելով)

ՕՍԷՓ.—Ի՛նչ, ինչ տօ անիծած, ինձմէն մինձ ես, քու պապի արևը գիդեհայ. դիսխ:

ՕՍԱՆ.—Օ՛հ, Օսէփ, ինչ լաւ էկար, մէ ազատէ ինձ, է, դէգա ու ախշիկ կինադամ գզգզուսին ինձ:

ՍՕՆԱ.—Պապա ջան, էս պառաւին դուս արա:

ՕՍԷՓ.—Սո՛ւս: Գլխեմէս ուղբ ըլէք էնթի օթախը, յիս բան ունիմ Օսանի հետ, հայդա: (Փէփէլ ու Սօնա զնում են):

ՏԵՍԻԼ XIII

(Օսան ու Օսէփ)

ՕՍԷՓ.—Գու՛ն սրանց անդաջ մի զնի, Օսան, կնիկարմատի խելքը չի հասնի էս թավուր բաներին (Նայում է շուրջը): Հա՛, բան բանը կու սարքիս էլի:

ՕՍԱՆ.—Հա, Օսէփ ջան:

ԳԻԳՕԼԻ.—(Դուան միջից զլուխը հանելով): Ասիմ, չասիմ, ասիմ—չասիմ, չէ, չիմ ասի: Ջէր մէ սրանց մասլահաթն էլ իմանամ, իժու՛մ իմ պլանները գցիմ:

ՕՍԷՓ.—Էս սլկ է փնթփնթում: Տօ, մաչէննիկ, ա՛նգաջ իս զնում:

ՕՍԱՆ.—Տեսէք էս օյնբաղին: (Գիգօլի փախչում է):

ՕՍԷՓ.—Համա, Օսան, դու՛ն ու քու հոգին, լաւ աղայ ըլի, թէ չէ ձեռքէմէս չիս պրծնի:

ՕՍԱՆ.—(առանձին) Աբա տես վա՛նց կու պրծնիմ. (նրան)—Վա՛, էտ ինչ իս ասում, Օսէփ ջան, մի էրկու թուամնի խաթեր հոգիս պիտիմ ծախի. ինձ մէկէլ մօթըտու մօցիքուլնեքէմէն չը գիդեհաս, յիս պաշտօնի մօցիքուլ իմ. ինձ մօցիքուլ Օսան կօսին:

ՕՍԷՓ.—Ի՛նչ փեչակի է տղէն, մոռացայ: ՕՍԱՆ.—Ասի, որ կօնսուլի մինձ սէկլէտարն է (առանձին) էն կի չէ պուճուր պօլէրն է (Օսէփին). համա գիդիս թէ խէր կու տեսնիս, Օսէփ, էլ ինչ կուգեհաս, կօնիս. քիզմէն մինձ մարթ էլ չի ըլի քաղքումը:

ՕՍԷՓ.—Լաւ, լաւ (պատուզա): Օսան, լօթիանա, հէնց էսօր զնա բեր նրան, թող ծանօթանանք:

ՕՍԱՆ.—Ուժիրօ լաւ, եէհամ կու բերիմ. համա—ը՛րը մէ թուամն տու, մնացածն իժում:

ՕՍԷՓ.—Էս սհաթիս (հանում է քսակը):

ՕՍԱՆ.—(առանձին) Բանս աջող զնաց. մէ թուամնն առնիմ, իժում կի յիս գիդիմ:

ՕՍԷՓ.—Համեցէք. հալալ ըլի. ջէր էս բանը գուրիս բի, մնացածն էլ յիս գիդիմ:

ՕՍԱՆ.—(վերցնում է փողը) Ի՛է, բաս էս սհաթիս զնում իմ. ոնց որ ըլի կու բերիմ. դու՛ն կնկանդ հետ խօսա, որ բանը խարբա չանի. հաղրուեցէք, գուրանք (առանձին) հիմի կի տեսէք խարբը:

ՕՍԷՓ.—Լաւ, լաւ (Օսանը զնում է, իսկ Օսէփը մտնում է միւս սենեակը):

ՏԵՍԻԼ XIV

ԳԻԳՕԼԻ.—(Ներս վազելով) Ա՛խ, թէ էս մօցի-

1001

քուլների դադաստանը ինձ կուտան, սրանց հողին ջէր
եարասուն ջէր մագութի կարաոր կը կօխեմ, իժուժ գը-
ժոխքի ամենաներքի էտաժը կը զրկեմ: Էս ինչեր են ա-
նում, հս, դէ դուք ասեցէք: Համա դրանով ինչ փող են
դադում: Չէ արիւկէր, իմ աչքը վախեցաւ, ես վարդապետ
պտի դառնամ: (Ոտնաձայներ) դարիս են. (Դուրս է
վազում):

ՏԵՍԻՒ, XV.

(Մերս են մտնում Օսէփ, Փէփէլ եւ Սօնան)

ՕՍԷՓ.—Այ կնիկ, ջէր մի իմացի, իժուժ խեղքիդ
դոռ տու, չիս իմանում, որ կօնսուլի սէկլէտարն է. ամ-
սէնը 25 թուման ջամագիր ունի, կօսէ. դամաչնի կա-
ռէա. չիներ:

ՓԷՓԷԼ.—Մաչ որ կուօ է:

ՕՍԷՓ.—Տօ կուօն սրն է. ինչ իս դուս տալի. կուօ
աչխարքիցն է, համա ինքը կուօ չէ. հիմի յիս որ հաւա-
բրեցի իմ, փիս մարթ իմ, պակաս մարթ Իմ: Օսանը
նրան խափիլ է, որ միթօմ փող ու մուլք իմ տալիս:

ՍՕՆԱ.—Ապէլատներ ունէ, մամա:

ՕՍԷՓ.—Հալրաթ ապէլատներ էլ կուունեայ, վուրթի:

ՍՕՆԱ.—Յիս խիստ իմ սիրում չինովնիկ:

ՕՍԷՓ.—Չինովնիկ ասիր ու պրծար, հէնց գիղիս
էս մեր քաղցած չինովնիկներէն է, որ մկները ջիբումը
սկաչկա ին անում:

ՓԷՓԷԼ.—Էտէնց մի ասի, գիփունեանք խօմ էտէնց չեն:

ՕՍԷՓ.—Իէ, ջալդ, ինչ որ է, յիս գիղիմ. յիս իմ ախ-
չիկը տալիս եմէն տղին. էսա գալու է. թագա շորերը հագէք:

ՓԷՓԷԼ.—(Չիտթոնելով) Ի՞նչ, ինչ, էտէնց ձեռանց,
յիս չիմ կանա կուօի դօքանչ դառնամ:

ՍՕՆԱ.—Յիս էլ կուօի կնիկ չիմ կանա դառնայ:

ՕՍԷՓ.—Սրանց մտիկ տուէք, աօ, իմ ախչիկը ում
ուզիմ կուտամ. իմ ապրանքը չէ:

ՓԷՓԷԼ.—Չէ, քու ապրանքը չէ. ախչիկը դէղինն է.

տղէն մամինը:

ՕՍԷՓ.—Տուտուց-տուտուց մի դուս տա, թէ չէ

խօմ գիղիս:

ՍՕՆԱ.—(լաց լինելով) Ախր մի ինձ էլ հարցրէք
է, յիս խօմ օխչար չիմ, որ ծախում էք:

ՕՍԷՓ.—Ձէնդ կարէ, թէ չէ ձեռաց վուտիս տակը
կուզցիմ, կատլէտ կու չինիմ: Ո՞վ է իմացի, վուր ախչիկը
խօսի մամի դէմ, ան սրան ուղէ, ան նրան չուղէ: Չէ,
չէ, շատ խարար ըլաւ ժամանակը:

ՓԷՓԷԼ.—Յիսիմ ախչիկը իմ գիտցած տղին պիտի տամ:

ՍՕՆԱ.—Յիս իմ հաւնած տղին կու առնիմ, թէ չէ
ու չիմ պասիլի:

ՕՍԷՓ.—(վեր է կենում եւ ուզում է երկուսին էլ
ծեծել) Վուսնց թէ չիք ուզի, յիս իմ տղամարդը թէ դուք,
այ թէ չիք ուզի:

ՏԵՍԻՒ, XVI

ԳԻԳՕԼԻ.—(աւելը ձեռին ներս վազելով).-Բախչի,
քախչի, խաղէին ջան, բախչի:

ՍՕՆԱ ԵՒ ՓԷՓԷԼ.—Գուզինք, գուզինք, գուզինք:

ՕՍԷՓ.—Ա՛յ էտէնց: Ինչկլի կնկտերանց էս օրհնած
մուշտին չը շանց տաս, նրանց էծերը չին փախչի: (Գիգօ-
լուն) Տօ, դուն էլի մուռտառ մկան սէս մէջ նընգար.
դուս կարի:

ԳԻԳՕԼԻ.—Խաղէին էկայ բարընցնիմ:

ՕՍԷՓ.—Դուս, հարամգադա, միք տէրաէր չիք
ուզի: (Գիգօզլին նում է):

ՏԵՍԻՒ, XVII.

(Օսէփ, Փէփէլ եւ Սօնա)

Փէփէլ.—Ասում իս, հարուստ տղայ է:

ՕՍԷՓ.—Հա, ա կնիկ. չիս իմանում. բաս յիս իմ ախշկայ դուշմանն իմ: Լաւ որ չըլի, չիմ տայ: Ախր մէ փիքը արէք, թէ ինչ բախտաւորութիւն կուգթնինք. օրէս-դէնը կօնսուլն ու նրա մարդէքը արահն ու գէնին ինձ-մէն կու տանին. իմ ու քու պատիւը կու աւելանայ էն որ յիս ու դուն մեր փեսի ու ախշկայ հետ կարէտումը ձգված անց կու կենանք իմ դուքնի առջևովը, դիփու-նանք կու արմնան, բաս էտ ոչինչ:

ՍՕՆԱ.—Մամա ջան, թրիատր, օրա, Բատանսկի բաղը կուտանէ:

ՕՍԷՓ.—Մաչ, բաս նա առանց էտոնց վճանց կապրի:

Փէփէլ.—Մենք էլ ջարդ ջարդ կէհանք գուքանք:

ՕՍԷՓ.—Մաչ, բաս խօս չինք խոսվի (Ոտնաձայն-ներ): Դէ, դէ, էկան, դնացէք հագէք. ջարդ: (Փէփէլ, Սօ-նա վազում են միւս սենեակը. Օսէփն էլ զնում է ըն-դունելու հիւն):

ՏԵՍԻՒ, XVIII.

Ներս են մտնում Օսան, Օսէփ, Փէշտմալճեան եւ Գիգօլին կարգինկոպ:

ՕՍԷՓ.—Համեցէք, համեցէք, պարուն:

ՓԷՇՏՄԱԼՃԵԱՆ.—Բարի տեսութիւն, էֆէնդըմ:

ՕՍԱՆ.—Համեցէք, համեցէք վուրթի, մի ամանչի, էնէնց ժաժ արի, ոնց որ ձեր տանը: (առանձին) Չը ծիծաղէք էթաղվա:

ՕՍԷՓ.—Նստի, պարուն (Աթոռ է տալիս):

ԳԻԳՕԼԻ.—(առանձին) Գնթին մտիկ արէք, կտոն-նաս պամիգօրի քթոց ըլի:

ՕՍԷՓ.—(Գիգօլին) Տօ, կարգինկով սւր էս նեքսէ էլի: Գնա դախլագարիս ասա, որ մէ վեդրա լաւ գինի դըր-գի, կարխաս, մօթար, կանանչի, բոխկը. ջարդ, վաղի:

ԳԻԳՕԼԻ.—Էս սնաթիս, խաղէին (դուրս է վազում):

ՕՍԷՓ.—Օսան, նստի. ինչի ես կանգնել. նստի մէ պատիկ քէփ անենք էս պարունի հետ:

ՕՍԱՆ.—Չէ, չիմ կանա Օսէփ ջան, դուք խօսացէք ձեր գօրծի մասին: Յիս բան ունիմ, պիտիմ զնամ:

ՓԷՇՏՄԱԼՃ.—Կեցէք հօս, կաղաչեմ:

ՕՍԷՓ.—Վա, էտ սնց կուլի. նստի թէ Աստօձ կուսիրիս:

ՕՍԱՆ.—Չէ, ձեր աղիգ արևը, չիմ կանա: Հաջաթ չէ, հալբաթ հարսնիքին լաւ քէփ կօնիմ: Հիմի մէ ախշիկ պիտիմ շանց տայ մէ աղի:

ՕՍԷՓ.—Լաւ, դուն գիղիս, Օսան:

ՕՍԱՆ.—Մնացէք բարով, դօսվիդանի (առանձին) Դէն հիմի դուք տեսէք թրիատրը (զնում է):

ՏԵՍԻՒ, XIX

(Փէշտմալճեան եւ Օսէփ)

ՕՍԷՓ.—Շատ ուրախ եմ, պարուն, որ լայեղ արիլ իմ օջախը էկար. հալբաթ յիս էլ մարթ իմ, իմ շնորքը կու շանց տամ:

ՓԷՇՏՄԱԼՃ.—Գոհ եմ վիճակէս, քանզի համեստ օ-րիորդ մը տեսնելու եմ և վստահ եմ, որ անիկա ապա-գային արժանաւոր կնիկ ըլլարու է:

ՕՍԷՓ.—(առանձին) Էս ինչ թուռն է խօսում, տօ, իմ արևը, վուչինչ չիմ հասկանում (նրան.) Էտէնց է,

դրուտ է: (առանձին) Պահ, էս ինչ մէնձ քիթ է ունեցի, սօ, մագուլթի բօշկա է: էս Սօնէս խօմ կու վախենայ: ՓէՇՏՄԱՆձ.—Այս ձեր սեպհական տունն ըլլալու է, անանկ չէ:

ՕՍԷՓ.—Հա, վաշի բլաղարօղնի, էս իմ սօբսովէնի իմէնին է. էնդի բախչա էլ ունիմ, բազրոււմը մէ միկիտնի դուքան էլ ունիմ:

ՓէՇՏՄԱՆձ.—(առանձին) Բան մը չեմ հասկընար (նրան) Ուրախ եմ, ուրախ եմ:

ՕՍԷՓ.—Բատօնօ, մինաւատ, անումբ ինչ է:

ՓէՇՏՄԱՆձ.—Գառնիկ:

ՕՍԷՓ.—(առանձին) Ափսոս որ ինքը էծի նման է:

(նրան) Ինչ փէչակ ունիս:

ՓէՇՏՄԱՆձ.—(առանձին) Ի՞նչ ըսեմ, ձեզի կը հարցնեմ: (նրան) Բաւական արդիւնաւոր պաշտօն մը ունիմ քօնսուլին քօլը և անոր անմիջական համակրանքն ու սէրը կը վայելեմ:

ՕՍԷՓ.—(առանձին) Ի՞նչ է ասում, ջլիզ վուչինչ չիմ հասկանում: (նրան) Հա, սէկլատիր ես, չէ:

ՓէՇՏՄԱՆձ.—Այս, այո:

ՕՍԷՓ.—Պարուն, ինչ ասել գուզէ, որ օրէսդէնը ինձմէն պիտի առուտուր անեն ձեր մինձաւորները—աւրազ, գինի, բօմ, կանեակ, գուրբօվկա. դիփ գագրանիչնի ունիմ. քու խաթեր ձեզ էժան կու հէսար անիմ:

ՓէՇՏՄԱՆձ.—Աղէկ, աղէկ, շատ աղէկ, ես անանկ բան մը կընեմ, անհօզ եղէք:

ՕՍԷՓ.—Պարուն, դուն մէ քիչ նստի, դալիս իմ: Հօրէս կնիկս ու ախիկս էլ դուս գուքան: (զնում է):

ՏԵՍԻՒ, XX

(Փէշտմալնան մնակ)

ՓէՇՏՄԱՆձ.—Աղբար, աս երազ է, թէ իրականու-

թեան մէջ կը գտնվիմ: Հազիւ ամիս մը կայ իմ հոս դաւա, աղու իկ աղջիկ մը պիտի առիմ կնութեան: Բայց ինչ տարօրինակ բաներ կընեն աստեղաց խնամախօսները, որք «մօցիքուլ» անունը կը կրեն: Սա իմ «մօցիքուլ» ալ ինձի քօնսուլական միծ պաշտօնեայ մը ներկայացուցած է, մինչդեռ խոհարարութիւնս ալ լաւ չեմ գիտեր: Ինչ և իցէ, սպասենք վերջաւորութեան. ինձի կնիկ մը պէտք է. որքան շուտ ամուսնանամ, այնքան աղէկ կըլլայ: Բայց գիտեք, թէ որքան սիրեցի սա Թիֆլիզի աղջիկներ: Անոնք շատ քնքոյչ են, նազելի են, և երբ սանկսանիկ (ձեռք) կը քալեն, խեղքս զլիւս կառնուն: Աջար սա նշանածս ալ սիրուն է. (downում է հայելում): Ա՛լ, անիծեալ քիթ, դու ինձի պիտի խայտառակես աներանցս առաջ: Կըսեն աստեղաց բժիշկները հրաշքներ կը գործեն, անպատճառ պէտք է քիթս պզտիկցնել տամ:

ՏԵՍԻՒ, XXI

(Գիզօլի ներս է մտնում եւ ծիծաղում)

ԳԻԳՕԼԻ.—(առանձին) Էստի մտիկ, լօթիանա, հալիկն էլ կը վախենայ սրա սիփաթիցը. (նրան) Պարոն, էս քանի օր է, մեր հալիկէն խարար է էլի. մէջը մտիկ անողի քինթը մէնձ է շանց տալիս:

ՓէՇՏՄԱՆձ.—Այդ ինչ վիրաւորական ակնարկներ կընես, տիմար:

ԳԻԳՕԼԻ.—Ի՞նչ ազուաւներ:

ՓէՇՏՄԱՆձ.— Ազուաւը դու ես, յիմար, դու ինձի կը ճանչնաս ով եմ:

ԳԻԳՕԼԻ.—(առանձին) Ասիմ, թէ կօնսուլի պօլէրն ես, ջէր վախար չի (նրան) էնէնց ասի, պարոն, մի շաւանա. ես քիզ չը ճանանչեցի. համեցէք, նստեցէք (ա-

Թող է տալիս եւ ինքն էլ նրա մօտ նստում): Գուն պըտի ուզես իմ խաղէինի ախչկանն, պարոն:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—(առանձին) Ասօր լըբութեան նայեցէք, ինձի կը ծաղրէ: Բայց ինչ բնեմ, ստիպուած եմ լըբու, եթէ ոչ գլխուս փորձանք մը կը բերէ: (նրան): Իո՞ւն հոս ինչ պաշտօն ունիս:

ԳԻԳՕԼԻ.—Ծ՞ն, Ես (առանձին) Ի՞նչ ասեմ (նրան) Ես իմ խաղէինի բիճու աղէն եմ:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—Ուրեմն ազգականն ես պէ՛. Օսէփին. աղէկ, աղէկ: Այս ինչո՞ւ տիկինն ու օրիորդը չեն դուրս ելներ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Ոնց է վուազում, ով գիտէ սիրտը դմբդմբում է: (նրան): Էս սճաթիս դուս դուքան, հէստի սիրուն բարիչնա է, հէստի նէժնի. պօ օսպիւրան ասել գիտէ: (առանձին) Էն կի չէ էրագումն էլ չի տեսել պօրտօսպիւրան (նրան) էլ, էլ ինչ ասեմ, երկնքեմէն գէվէր էկած հրեշտակ:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—Աղէկ, աղէկ, շատ ուրախ եմ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Հարցնիլն ամօթ չըլի, դուն ինչ փէշակ ունիս. աղվոկատ, դօխտուր. սապօժնիկ:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—Ես ամեն բան կը հասկնամ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Մաշ դօխտուրութիւն էլ կը գիդեհնաս:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—Բաւականաչափ գիդեմ,

ԳԻԳՕԼԻ.—(հանում է աջ ոտը եւ մօտեցնում է նրան): Ա՛խ, պարոն դօխտուր, էս ոտիս վրայ մէ մէնձ մագօլ կայ, մի տես:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—(զայրանում է) Խե՛նթ ես, ինչ է, հայրան (Իրզօլին փախչում է):

ՏԵՍԻԼ XXII

(Շերս են մտնում Փէփէլ եւ Սօնա)

Փէ՛Փէլ.—Բարով պարոն (բարեւում են):

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—Բարեւ, համեստափայլ տիկին, սիրուն օրիորդ, բարի ըլլայ մեր ծանօթութիւնը:

Փէ՛Փէլ.—(առանձին) Վոյ քոռահոտ յիս, էս ինչ մէնձ քինթ ունէ (նրան) Ո՞նց ին գործերդ:

ՍՕՆԱ.—(առանձին) Վայ մէ գէգի ջան. յիս պիտիմ պրա կնիկը գառնամ:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—Շնորհակալ եմ, տիկին. գո՛հ ըլլալու եմ Աստուծա՛յ, քանզի քօնսուլի քով մեծ պաշտօն ունիմ և խոշոր ուճիկ: (կողմ) ձիշտ որ բաւական աղւոր ախչիկ է:

Փէ՛Փէլ.—(առանձին) Քինթը հաջաթ չէ, քանի որ փողաւոր ու մինձ մարթ է: (նրան) Հայրաթ էս էր իմ Սօնիս ճակտի գիրը, որ քիզ պէս մի մէնձ մարթ ուստ գար:

ՍՕՆԱ.—(կողմ) Մաշ չէր էս իմ ճակտի գիրը, որ էս թայլուր բայդուչին առնիմ: Ափսոս իմ սիրուն Սերեօժա:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—Նազելի օրիորդ, ինչո՞ւ չէք զրցեր և մելամաղձոտ նստած էք:

ՍՕՆԱ.—(թթու դէմքով) Ինչ է ասում, քրդէվար է խօսում: (նրան) Չիմ իմանում, ինչ իս ասում:

Փէ՛Փէլ.—Պարոն, Սօնէս խօսքը գրափար չի գիդի չունքի գիմնազիեցը դուս բերի: Ջէր հայելար խօսա:

Փէ՛ՇՏՄԱԼձ.—Ես գրափար չեմ զրցեր, տիկին, ես աշխարհաբար կը զրցեմ. բայց տարաբաղաբար մեր լեզուն ձերինի պէս չէ:

Փէ՛Փէլ.—(Սօնին) Ախչի ինչ իս մուլթդ քաշ արել. ծիծաղէ: (նրան) Հաջաթ չէ. իժում դուն մեր լեզուն կուսովորիս, մինք քու լիզուն:

ՍՕՆԱ.—(կողմ) Ա՛խ գետինը մտնէիր քոփակ Օսան, որ էս մէյմունին էստի չը բերէիր: Վէկեհամ դուս անեմ, մամիցս վախում իմ:

ՓէշՏՄԱԼձ.—Մի ամհնար, օրիորդ, խօսէ՛ խօսէ՛:

ՓէՓէԼ.—(Սօնի) հօսա, թէ չէ Աստօձ դիդենայ ի- ժուժ թիքա թիքա կօնիմ:

ՍՕՆԱ.—Ի՛նչ խօսամ, դուք խօսում էք էլի:

ՓէՓէԼ.—Պարուն, հէր, մէր, ախպէր ունիս:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Հէչ բանմալ չուսիմ. անոնք վաղուց մեռած են:

ՓէՓէԼ.—(կողմ) Օխայ, ինչ իմ փանդը փեսայ իմ ճանկի: (նրան) Գու սող ըլիս, էրդէն արե ըլիս ու քու կնկայ համա շատ ապրիս:

ՍՕՆԱ.—(կողմ) Էրնէկ էս նիմուտիս գետինը մտնի, պրծնիմ:

ԳիԳՕԼԻ.—Ո՛նց մարթ է էդ կօնսուլը: Կնիկ ունէ՛:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—(առանձին) Գուցէ ինքն ալ քօնսու- լին սիրել կը մտածէ: (նրան) Այո, կնիկ ալ ունէ, ախ- չիկ ալ, մանչմ ալ:

ՓէՓէԼ.—Իժուժ մեղ էլ կու ծանօթացնիս նրանց հետ, կէհանք, դուքանք:

ՍՕՆԱ.—Լօտօ խաղալ գիդին:

ՔէՇՏՄԱԼձ.—Այո, այո, ստէպ-ստէպ կը յաճախէք, լօթօ ալ կը խաղաք, քարթ ալ:

ՓէՓէԼ.—Ա՛խր մի ասա քու անուժն ինչ է:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Գառնիկ փէշամայճեան:

ՓէՓէԼ.—Վոյ քուանամ յիս, Փէշամալը սրն է:

(նրան) Լաւ անուժ իս ունեցի, թամամ սագում է քիդ:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—(կողմ) Օհօ, աս կինն ալ կը ծաղրէ գիս:

ՍՕՆԱ.—(կողմ) Է՛հ, որ հարուստ է, կու առնիմ սրան, ինչ կուլի կուլի. քինթը իսմ ինձ չի ուտի:

ՓէՓէԼ.—Հիմի կի մէ քէչ պարզը խօսանք, բատօ- նօ ջան: Գու՛ն հաւնում իս իմ Սօնին: Համա գիդիս, սաղ

Թիփլիզուժը իմ Սօնի հատը չը կայ. սիրճն, խելճք, հու- նարճի: Որ իմանաս նրա քաղցր ուսեվար խօսալը, կու գժուխ:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—(մի կողմ) Գժուելու տրամադրու- թիւն բնաւ չուսիմ:

ՓէՓէԼ.—(Սօնին) Աբա, Սօնա, ուսեվար վրա տու: ՍՕՆԱ.—Կանկ պաժիվախչ, կանկ վաչի գրարօվի:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—(առանձին) Սատանան տանէ, աս ինչ փորձանքի մէջ ընկայ, հէչ խօքմալ չիդեմ: (նրան) Ը՛րբ, թի քրասիվի, պօժօլուստա:

ՓէՓէԼ.—Գա, դա, գասպադին Գառնիկ, մօյ դօչ օ- չին կրասիվի: (վեր կենսալով) Վի նիմնօչիվ մասլահաթ դելիտէ, ես սիչաս պրիդօմ: (Սօնին) Սօնա, մի ամանչէ:

ՏԵՍԻԼ XXIII

(Փէշամայճեան եւ Սօնա):

ՓէՇՏՄԱԼձ.—(առանձին) Վերջապէս սանկ սիրուն կին մը պիտի ունենամ: (նրան) Նոնոչիկս, մի ամհնար ինձմէն, վասնդի ես քոնն եմ, դու իմա:

ՍՕՆԱ.—(առանձին) Ա՛խ, էս ինչ կրակն ընկայ, տէր Աստօձ:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Որքան գեղեցիկ աչքեր ունիս. նագե- լիս: Յուսամ, որ աղէկ կնիկ պիտի ըլլաս, թոթոչիկս:

ՍՕՆԱ.—Կօնսուլի մօտ չինոպիլի իս:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Այո, հոգիս, քօնսուլին չինոպիլին եմ:

ՍՕՆԱ.—Մաչ սէր ին ապիլատեերդ:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Պճնասիրութենէ կը խորչիմ, որպէս խողի միսէն:

ՍՕՆԱ.—Խողի միսը սիրում իս, հա՛. նրա խորովա- ծը համով է:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—(կողմ) Սա ինչ կը զրցէ, խենթէ, ինչ է: (նրան) Ը՛րբ, այ՛ո, խոզի միտը համովէ, բայց ուրիշ բան խօսինք:

ՍՕՆԱ.—Վերակի օրը քու ասէլատները սարքի, ու արի գնանք Մուշտայիդի բաղը:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Այ՛ո, սա խենթ է. ինձի խաբած են:

ՍՕՆԱ.—Ղորթ, ինչքան ունիս ջամադիր:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ժամադիր ըլլանք կըսես: Ժամի 5-ին աղէկ կըլլայ:

ՍՕՆԱ.—Կօնսուլը դաւթըներն իս դը՛սմ:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Հոգիս, ես ամեն ինչ կընեմ—փաստաբանութիւն, ատենտբանութիւն, բժշկութիւն, խոհարարութիւն, թնէ, ինչ ըսի, լեզուս ծուեցաւ:

ՍՕՆԱ.—Իօխտուրութիւն էլ իս գեղեցի. լաւ է: Գիդիս ձայրս սրտի թրթռոց ունէ, դօխտուրները չին կարում սաղցնի, դուն իքնէբա սաղցնիս:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ատկէ դիւրին բան չի կայ. վերցուցէք քիչ մը քափուստ, գլխուն վրայ ջարդեցէք, քիչմալ աղ լցէք, ը՛րբ, քիչմալ քացախ լցէք, սրտի թրթռոցը կանցնի:

ՍՕՆԱ.—Էս ս՛ւր մնաց դէդէս (վեր է կենում):

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ինձմէն կը վախնաս, ինչ է, նոնոչիկս:

ՍՕՆԱ.—Ի՞նչն խօս գէլ չիս, որ վախենամ:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—(կողմ) Տեսէք, ինձի դայլ ալ չինեց: (նրան) Գայից ալ վախնալու չէ:

ՍՕՆԱ.—Վայ մէ մուկը, մուկը. (վազում է դուրս):

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Մուկը ըսա՛ւ, ծ) ես ալ կը վախնամ աստեղաց խոջոր մկներէն (նայում է տախտի տակը):

ՏԵՍԻՒ, XXVI

(Գիգօլի անըր ձեռքին ներս է վազում)

ԳԻԳՕԼԻ.—Ո՛ւր է մուկը, ս՛ւր է:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Աղբար, ասոր տակը կըլլենայ, մէմ լաւ նայէ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Տօ եքա մարթ, չես ամանչում, որ մըկնից վախում ես, էտէնց պտի կնիկ առնես:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ծօ, հայվան օղլու հայվան, ս՛ւմ հետ կը խօսիս:

ԳԻԳՕԼԻ.—Հօրէս մուկը էկաւ, էկաւ: (Աւելով զարկում է Փէշտմալճնանի ոտներին ու դուրս փախչում):

ՏԵՍԻՒ, XXV

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ա՛խ, անիծեալ խնամախօս, ինձի թակարդը դցած է: Թէ ձեռքս կընկնիս նէ, իչու պէս պզիկ-պզիկ կընեմ: Ձէ, ախպար, սանկ կարգուելը չեմ ուզեր. ես վարդապետ դառնալու եմ:

ՏԵՍԻՒ, XXVI

(Դրսից լավում է դուրսի ձայն. Օսէփ «բարիբախ» երգելով մտնում է դուրսից)

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ախբար, սա ինչ կընեն:

ՕՍէՓ.—Աբա, պարուն փեսացու. ջան, մէ թաթարի եախնի քէփ անինք:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ախ՛ր, պարոն Օսէփ. սանկ բան չըլլար:

ՕՍէՓ.—Տօ, լաւ, թէ Աստօձ կուսիրիս: Խօս հիմի չինք պսակում. էնէնց քէփ անինք, ինչ կայ էստու՛մը:

հասնը ին կորի փէփէլն ու Սօնէն: Գիգօլի, Գիգօլի, ջալ-
դով կանչի նրանց:

ՕՍէՓ.—Աբա ուստէք, դուք էստի նստեցէք, մէ քիչ
դնջացէք: Փեսայ ջան դուն էլ նստի, մէ սուփրէն գցինք:

ՏԵՍԻՒ Ը XII

Մերս են ժտնում փէփէլ, Սօնա, Գիգօլի եւ սեղան
են սարքում ՕՍէՓ.—(Փէշտմայճեան անանձին): Հա,
պարուն Գառնիկ, խօմ տեսար ախչկաս, հաշնում են թէ չէ:
ՓէՇՏՄԱԼՃ.—Աղէկ ախչիկ է. ամուսնանալա հաճոյ
է, բայց:

ՕՍէՓ.—Ոնց թէ պաճօ է, ո՞վ է պաճօ (անանձին)
իրա քինթը կի վունչինչ:

ՓէՇՏՄԱԼՃ.—Այո, հաճոյ է ինձի անոր կին առնուլս:
ՕՍէՓ.—Հա, պաճօ փրանդսուղէվար լաւ բան կուլի:

(նրան) Լաւ, լաւ: Հէստի պիտի բախտաւորուիս, որ էլ
էլ, ինչ ասիմ:

ԳԻԳՕԼԻ.—Սուփրէն հաղիւր է խաղէին (անանձին)
հիմի տեսնենք, ինչ է դուս գալիս:

ՕՍէՓ.—Իէ, արա նստինք, համեցէք, պարուն, Փէ-
փէլ, Սօնա էս թէնը նստեցէք:

ՍՕՆԱ.—(անանձին) Թամամ պիտիմ քամբաղդանայ:
Բողորեքեան նստում են): Գիգօլին կանգաճ է դու-
դուկի մօտ:) ՕՍէՓ.—Աբա, լքցնենք ստաքանները: Էս
խմինք մեր պատուաւոր դօնախի կենացը: Աստօձ մու-
րազիգ հասցնէ, բախտաւոր ըլիս. Աստօձ արժանացնէ իմ
Սօնի հետ թագ ու պսակին: Տուչ, տուչ: (Դուդուկը ա-
ծում է. խմում են): Աբա, փեսիս կենացի վրայ մէ պի-
տիմ խաղ անի: Իէ մի շալախօ ածեցէք: (պարում է,
յնտոյ նստում): Աբէո Գիգօլի, էսէլ դուն խմի ու օխնի

ԳԻԳՕԼԻ.—Աստօձ չնաւոր անէ: Պարուն քու կե-
նացը, ջէր մէ մաղարիչս տու:

ՕՍէՓ.—Այ հարամդաղա, վախար գթա՛ր, (ինքն էլ
փող է նուիրում) Առ, էս էլ իմ կողմից:

ՓէՇՏՄԱԼՃ.—(անանձին) Աս ինչ կրակին մէջ եմ
ընկեր, ան պառաւ խաթուն: (Տալիս է Գիգօլուն) ան:

ԳԻԳՕԼԻ.—Շէն կենաք: Աստօձ իրա օրնանքը թա-
փի քու գլխին: Սաղ ըլիս: (խմում է եւ դուրս գնում):

ՕՍէՓ.—Փեսայ ջան մէ ջէր խաղ արա, մի ամանչի:
ՓէՇՏՄԱԼՃ.—Վալլահ, ես պարել չը գիտեմ:

ՕՍէՓ.—(քաշում է) Լաւ, նազ մի անի, խա-
ղարա. հէր օխնած ախչիկ խօմ չիս, որ ամանչում իս:

ՓէՇՏՄԱԼՃ.—Է՛հ, օր կատիպէք, ինչ ընեմ, խաղա-
լու եմ: Այրար, չալէք, չալէք, սանկ ծանր պարօք չալէք:

(Ածում են շալախօ. Փէշտմայճեան անճոռնի կեր-
պով պարում է: Միւսները ծափահարում են):

ՕՍէՓ.—Այ էտէնց, պրծաւ զնաց: Աբա մէ լքցրէք
ստաքանները:

ՏԵՍԻՒ XXVIII

(Դրսից լսվում է աղմուկ. սրանք լուռ ախանջ են դը-
նում)—(Դրսում) ՈՄՆ.—Աղբար, հոս է էկեր:

ԳԻԳՕԼԻ.—Հոս, մոս, չեմ գիգի, իմանում ես:
ՈՄՆ.—Կըսեմ հոս է:

ԳԻԳՕԼԻ.—Գնա ուղ ըլի թէ, չէմէկինծումդ կըրտամ որ:
ՈՄՆ.—Աղբար, մտիր ըսէ, Փէշտմայճեանին, որկը կաչեն:

ԳԻԳՕԼԻ.—Տօ էստի փէշտմայ չեն ծախում. զնա
բազաղխանս:

ՈՄՆ.—Աղբար քօնսուլին պօվէր Փէշտմայճեանը
հոս է էկեր. քօնսուլը կը կանչէ. կերակուր կայ եփելու:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Օվէ՛, թակարդն ընկայ, էլ չեմ աղա-
տուիր:

ՕՍէ՛Փ, Փէ՛Փէլ-ՍՕՆԱ.—Ի՞նչ, պօվէր:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ան ուրիշին կը հարցնէ. կեցէք ես
դուրս ելնիմ, տեսնիմ (առանձին) գուցէ կոնանամ դուրս
փախչիլ, ազատիլ:

ՕՍէ՛Փ.—Չէ, չէ. դու նստի, յիս տեսնիմ:

ՏԵՍԻԼ XXIX

ԳԻԳՕԼԻ.—Խաղէին, մէ նիմուտ դուրս արի, մարթ
է կանչում (առանձին) օյինը տեսէք: (Օսէ՛փ ու Գիգօլի)-
լին դուրս են գնում: Փէ՛փէլն ու Սօնան նոյնապէս):

ՓէՇՏՄԱԼձԵՍՆ.—Աղբար, թէ հոս բան պատահի
նէ, դուք մարդասէր գտնվէք: Չէք իմանար, ջանքմ, ձեզի
հետ կը գրցեմ:

ՏԵՍԻԼ XXX

Մերս են մտնում Օսէ՛փ ձեռին փայտ, Գիգօլի ձեռ-
քին աւել: ՕՍէ՛Փ.—Տօ դրուստ իս ասո՞ւմ, Գիգօլի:

ԳԻԳՕԼԻ.—Աստօձ գիդենայ, խաղէին, ես դիփ գիդեմ:

ՕՍէ՛Փ.—Աբա, ուստէք, մէ լեզգիկա ածեցէք: Պա-
րուն փեսայ, մէ լեզգիկա խաղանք մէտի: Հ՛ը, արի,
յիս էլ հետդ պիտիմ խաղամ:

ՓէՇՏՄԱԼձ.—Ախր, պարոն Օսէ՛փ, ախ՛ր ք՛ը:

ՕՍէ՛Փ.—Ախր մախր չիմ գիդի, արի, քիզ ասում իմ:
(Փէշտմալճնան պարում է: Օսէ՛փն ու Գիգօլին վրայ
են ընկնում ու ծեծելով դուրս անում): Այ՛ քեզ նշնուիլ:

ՎԱՐԱԳՈՅՐ

8986

2013

